

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
ОБРАЗОВАНИЕ
2021-2027

КОНСПЕКТ

за проектна докторантура

по направление 2.1. Филология (Български език)

Тема: Динамика на езиковите процеси и съвременни тенденции в телевизионните новинарски емисии

Целта на обявената проектна докторантура е да се отговори на все по-нарастващите изисквания за постигане на симбиоза между теория и практика. Това е особено валидно в медиите, където посланията достигат до аудиторията през силата на изразните средства. Динамиката на езиковите процеси днес налага утвърждаването на редица явления, които се нуждаят от актуално и задълбочено изследване.

Настоящата тематична област предполага детайлно разглеждане на връзката между динамиката на езиковите процеси и спецификата на новинарската емисия като тип текст, от една страна, а от друга страна, като източник на информация по важни за обществото теми, които трябва да бъдат поднесени на разнородна зрителска аудитория, като информират ясно, а не манипулативно и неточно. Теоретичната част от дисертационното изследване ще включи съпоставителен анализ на езика на телевизионните новинарски емисии от периода преди 1989 година, като го осмисли в теорията на социолингвистичното понятие „дървен език“ и го постави в широкия контекст на идеологическата рамка. Периодът след 1989 г. ще бъде с особен акцент върху лексикалните иновации и новите публични клиширани употреби, които се налагат и като част от текстовете на новинарските емисии и които заместват дървения език с конструкции, които стоят близо до така наречения брюкселски език.

В текстовете на съвременните новини като практическа задача на изследването ще бъде съпоставителното представяне на сходни по тематика новини в различни медии, за да се анализират задълбочено езиковите специфики при поставянето на акцента, като се започне от позиционирането на новината в емисията и се стигне до избора на зглавието и до избора на изразните средства, през които се постига информираност на зрителя. Целта на това проучване е да установи до каква степен езикът на съвременната телевизионна новинарска емисия стои близо до устната комуникация и до каква степен представлява смесен тип текст, в който се преплитат различни по жанр и по произход езикови явления. Като изходна база за практическото проучване ще бъде направен разрез и коментар на новинарски емисии, посветени на ковид пандемията и на нейното информационно представяне в българските новинарски емисии. Освен на текстово

Софийски университет
Проектна докторантура

равнище се предвижда да се проведе експериментална част, в която да се провери степента на възприемане на новинарските текстове от страна на зрителската аудитория. Научно доказано е в страни като Германия, че именно недоброто представяне на новини около ковид заболяването е довело до липсата на информация или до съществуването на противоречива информация у населението. Предвижда се като обект на наблюденията да се включат теми, свързани с избора на изразните средства при отразяването на различни кризи в обществото – политическа, образователна, здравна, енергийна, водна, както и на теми, посветени на отразяването на пътнотранспортни произшествия и природни бедствия, застрашаващи живота и сигурността на човека.

Друг проблем, който ще бъде поставен като дисертационно наблюдение, е свързан с усложняване на синтаксиса на новинарските емисии, което в немалко случаи се дължи на решенията на продуценти, които пренасят вестникарския синтаксис върху структурата на новината като тип текст. Към този проблем ще бъдат анализирани заглавията на новинарските текстове. Ще се проследи и как е представена една новина в телевизионен аудиовариант и как е отразен като съобщение на страницата на съответната телевизия.

Финансираната проектна докторантура ще даде възможност да се направят обективни проучвания, при което спечелилият кандидат ще бъде финансово самостоятелен и независим, като в същото време ще има възможността да обработва в съпоставителен план както български новинарски емисии, така и европейски и световни информационни източници, за да се очертаят както сходствата в теорията на информацията, така и спецификите, подчинени на различни национални характеристики например. Паралелно с всичко това ще има достатъчно време за апробация на различни количествени и качествени методи, което предполага обезпечаването на резултати, напълно синхронизирани със съвременните изследвания от този тип.

Проектното предложение трябва да отговаря на някои от целите, заложи в Програма „Образование 2021 – 2027“, представени на следната страница <https://sf.mon.bg/?go=page&pageId=364> Изследователската работа трябва да има и теоретичен принос за развитието на българските хуманитарни и социални изследвания.

Прием и оценяване на изследователския проект

Кандидатите имат възможност в рамките на изпитната процедура да развият своя изследователски проект съобразно обявената тема.

Обсъждането на проекта с членовете на изпитна комисия е окончателният етап от процедурата по прием.

Крайният вариант на темата се определя след успешно преминаване през изпитната процедура и съгласно действащите нормативни документи.

Изисквания към изследователския проект:

1. Основни цели и мотиви на проучването, свързани с необходимостта от провеждането му;
2. Кратко представяне на организацията, в която се планира да се проведе проучването, както и на обхвата на теренната работа;
3. Първоначална изследователска хипотеза и теоретичните ѝ обосновки;
4. Методи на изследването – емпирични и аналитични;
5. Предварително очаквани резултати.

Източници за обща подготовка

1. Бояджиев, Т., Куцаров, Й., Пенчев, Й. Съвременен български език. София, 1999 г.
2. Брезински, Ст. Журналистическа стилистика. Юнона, Шумен, 2001.
3. Виденов, М. Езикът и общественото мнение. Акад. изд. „Проф. М. Дринов”, С, 1997.
4. Брезински, Ст. Езиковата култура, без която (не) можем. Пловдив, 2004 г.
5. Дускаева, Л.Р. Стилистически анализ в медиалингвистике: монография. Москва: ФЛИНТА, 2019, с. 340 (Серия „Язык в координатах массмедиа”)
6. Медиалингвистика славянских стран. Монография под науч. ред. Л.Р. Дускаевой; отв. ред. Л.Ю.Иванов. - Москва: ФЛИНТА, 2020, с. 464 (Серия „Язык в координатах массмедиа”)
7. Мерил, Дж. Журналистическа етика: Философски основи на новинарските медии. „Слънце”, София, 2007.
8. Ницолова, Р. Българска морфология. София, 2008 г.
9. Пашов, Петър. Практическа българска граматика. София, 1994 г.
10. Пешева, М. Телевизионната среда. (2011)
11. Станева, Х. Стилистика на българския книжовен език. Абагар, В. Търново, 2001.
12. Хъдсън, Р. Социалингвистика. Унив. изд. „Св. Кл. Охридски”, С, 1995.

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
ОБРАЗОВАНИЕ
2021-2027

Допълнителни източници: И. Знеполски – „Езикът на имагинерния преход” (1997), М. Виденов – „Езикът и общественото мнение” (1997), „Разговорната реч и проблемите на съвременната българска журналистика” (1998), М. Петров – „Езикът на крайностите или краят на езика” (1999), К. Стоянов – „Езикова престижност и медийни манипулации” (1999), А. Замбова – „Агресивното речево поведение в медиите и нивото на агресия в обществото” (1999), Г. Лозанов – „Проговарянето след края на официалната идеология” (2000), К. Цанков – „Разговорна синонимия в съвременната българска публицистика” (2001), Р. Влахова – „Влияние на разговорната реч върху езика на медиите” (2001), Л. Цонева – „Езиковата игра в съвременната публицистика” (2002), Е. Добрева – „Демократизация, колоквиализация и/или постмодернизация в медийния дискурс” (2004), А. Гецов – „Комуникативни стратегии и манипулация” (2011), А. Ефтимова – „Медийната езикова вакханалия” (2011), „Говорещите хора рискуват” (2013), „Медиен език и стил: теория и съвременни практики” (2014), Г. Манчева – „Медиите и езикът като оръжие за разделение в обществото” (2014)

Софийски университет
Проектна докторантура

Документът е създаден с подкрепата на Програма Образование 2021-2027
Проект BG05SFPR001-3.004-0020-C01 Професиите на бъдещето: социални иновации и развитие на компетентности
в отговор на изискванията на креативните, рекреативните индустрии и съвременната медийна среда.